

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 236/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených PARA advokáti, s.r.o., Gagarinova 10A, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoVS/8/2024 z 19. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

- Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. januára 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prezumpciu nevinny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom a uznesením najvyššieho súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Žiadajú napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na opätovné konanie. Zároveň žiadajú primerané finančné zadosťučinenie 7 800 eur pre každého sťažovateľa, ktoré má uhradiť najvyšší súd. Napokon žiadajú od najvyššieho súdu náhradu trov konania pred ústavným súdom.
- Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a príloh vyplýva, že najvyšší súd na základe dovolania sťažovateľov vydal 28. februára 2024 rozsudok sp. zn. 1TdoV/7/2023, ktorým podľa § 386 ods. 1 a 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3To/3/2021 zo 7. júla 2021 a rozsudok Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) sp. zn. BB-4T/36/2018 z 25. septembra 2020, pretože bol porušený zákon v neprospech sťažovateľov, a v zmysle § 388

ods. 1 a 2 Trestného poriadku prikázal vec na prerokovanie a rozhodnutie inému senátu ŠTS. Ten vo veci samej koná pod sp. zn. 4T/5/2024.

3. Na najvyššom súde bola podaná jedna sťažnosť proti rozhodnutiu vydanému podľa § 567t ods. 1 Trestného poriadku vedená pod sp. zn. 3 Tost/45/2024 a tri sťažnosti pre nečinnosť pod sp. zn. 3 Tost/46/2024, 3 Tost/47/2024 a sp. zn. 3 Tost/48/2024.

4. Sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Petr Kaňa a JUDr. Jana Kostolanská podaním z 9. októbra 2024 oznámili svoju zaujatosť, keďže vo veci rozhodovali v pôvodnom konaní – odvolacom konaní. Preto sa navrhli vylúčiť z konaní na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Tost/45/2024, 3 Tost/46/2024, 3 Tost/47/2024 a sp. zn. 3 Tost/48/2024, ako aj v celej veci vedenej ŠTS pod sp. zn. 4T/5/2024. Tieto oznámenia zaujatosti boli pridelené pod sp. zn. 5 Ndt/17/2024, 5 Ndt/18/2024, 5 Ndt/19/2024 a sp. zn. 5 Ndt/20/2024 senátu 5T najvyššieho súdu (JUDr. Peter Štíft, JUDr. Marián Mačura, JUDr. Emil Klemanič).

5. Sťažovatelia vzniesli 21. októbra 2024 námietku zaujatosti podľa § 31 ods. 1 a 4 Trestného poriadku voči sudcovi najvyššieho súdu JUDr. Emilovi Klemaničovi pre jeho pomer k veci aj sťažovateľom a navrhli jeho vylúčenie z úkonov vo veci sp. zn. 5 Ndt/17/2024, 5 Ndt/18/2024, 5 Ndt/19/2024 a sp. zn. 5 Ndt/20/2024. Túto námietku odôvodnili tým, že 16. augusta 2018 bola schválená dohoda o vine a treste medzi príslušným prokurátorom a obvineným [REDAKOVANÉ] sp. zn. VII/1 Gv 142/18/1000 z 26. júla 2018. Namietaný sudca najvyššieho súdu JUDr. Emil Klemanič bol v čase schvaľovania dohody členom senátu ŠTS, ktorý schválil dohodu v rozsudku sp. zn. PK1 T/17/2018 zo 16. augusta 2018. Sťažovatelia okrem vylúčenia sudcu Emila Klemaniča navrhovali aj vylúčenie sudcu Petra Štífta pre jeho pomer k obhajcovi, no pretože sa sťažovatelia v ústavnej sťažnosti venujú výlučne vylúčeniu sudcu JUDr. Emila Klemaniča, bude sa aj ústavný súd venovať len námietkam súvisiacim s jeho osobou.

6. Najvyšší súd štyrmi uzneseniami sp. zn. 5 Ndt/17/2024, 5 Ndt/18/2024, 5 Ndt/19/2024 a sp. zn. 5 Ndt/20/2024 z 23. októbra 2024 rozhodol v zmysle § 32 ods. 3 Trestného poriadku tak, že menovaní sudcovia nie sú vylúčení.

7. Sťažovatelia proti uzneseniu najvyššieho súdu z 23. októbra 2024 podali sťažnosť z 11. novembra 2024, ktorú najvyšší súd zamietol napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Argumentácia sťažovateľov spočíva najmä v nasledovnom:

a) namietaný sudca najvyššieho súdu JUDr. Emil Klemanič bol v čase schvaľovania dohody o vine a treste členom senátu ŠTS, ktorý podľa názoru sťažovateľov v rozsudku schvaľujúcom dohodu o vine a treste na viacerých miestach označil sťažovateľov ako vinné osoby ako pre skutok v bode 1, tak pre skutok v bode 2, čím malo byť zasiahnuté do ich prezumpcie nevinny;

b) sťažovatelia majú podozrenie, že senát ŠTS má voči nim predsudky, keďže opakovane odkazoval na nich a ich rolu v zločineckej skupine, čo malo naznačovať, že sa dopustili viacerých trestných činov, z ktorých boli v tom čase a sú aj v súčasnosti obžalovaní;

c) podľa sťažovateľov na zásahu do ich práva na prezumpciu neviny nič nemení ani to, že v úvode skutkovej vety rozsudku schvaľujúcim dohodu o vine a treste sa uvádza „... spoločne s inými osobami, ktoré sú stíhané v iných trestných konaniach, kde bude samostatne rozhodované o ich vine, a to [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]..“, a nerešpektuje sa tak rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“) C-377/18 [rozsudok SDEÚ AH a i. (Prezumpcia neviny) z 5. 9. 2019, ECLI:EU:C:2019:670]. Obdobne Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozsudku Karaman proti Nemecku z 27. 2. 2014, č. 17103/10 (bod 69) nekonštatoval porušenie práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, pretože bol v rozsudku označený ako „samostatne stíhaný“;

d) v zmysle rozhodnutia SDEÚ je pre zachovanie prezumpcie neviny nevyhnutné, aby na každom mieste v skutkovej vete, kde sa spomína ešte neodsúdená osoba, bolo zároveň explicitne uvedené, že jej vina ešte nebola preukázaná zákonným spôsobom, a tak na ňu treba hľadieť ako na nevinnú;

e) na zadefinovanie skutku podľa § 296 Trestného zákona nebolo nutné menovať všetkých členov predpokladaného nebezpečného zoskupenia, ale len tri osoby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Sťažovatelia v podstate v celej ústavnej sťažnosti napádajú rozsudok o schválení dohody o vine a treste, o ktorom v rámci senátu ŠTS rozhodoval aj sudca JUDr. Emil Klemanič a ktorý mal zasiahnuť do práva sťažovateľov na prezumpciu neviny, z čoho chcú vyvodiť jeho zaujatosť ako vo veci, tak voči nim.

10. Ústavný súd uvádza, že pokiaľ ide o pochybnosti o nezaujatosti sudcu, pretože bol členom senátu, ktorý vydal rozsudok o schválení dohody o vine a treste, na základe ktorého bola vinnou z trestnej činnosti uznaná iná osoba, tie možno bez akýchkoľvek pochybností považovať za nedostatočné a nespôsobilé pre konštatovanie takéhoto záveru.

11. Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na skutočnosť, že v uznesení sp. zn. 5 Ndt/17/2024 z 23. októbra 2024 sa vyjadril k nevyhnutnosti uvedenia sťažovateľov v rozsudku o schválení dohody o vine a treste takto: [«... išlo o odsúdenie inej osoby v bode 1 pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, v prípade ktorého sa vyžaduje podľa ustálenej rozhodovacej praxe v skutkovej vete meritórneho rozhodnutia uviesť štruktúru danej zločineckej skupiny a v danom prípade mali byť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] „na najvyššej riadiacej a koordinačnej úrovni“ zločineckej skupiny...»] (tretia veta posledného odseku na str. 11). Ústavný súd preto nemôže akceptovať tvrdenie sťažovateľov, že tejto ich námietke nebola venovaná žiadna pozornosť. Zároveň je tým zodpovedaná aj námietka sťažovateľov, že pre zadefinovanie skutku podľa § 296 Trestného zákona nebolo nutné menovať všetkých členov predpokladaného nebezpečného zoskupenia, ale len tri osoby.

12. Ústavný súd je toho názoru, že uvedenie „ďalších osôb“ v rozsudku o schválení dohody o vine a treste možno považovať za nevyhnutné pri predpoklade ich účasti na páchaní danej trestnej činnosti a ich pozícii v skupine, ako aj ich vzťahu k osobe uznanej za vinnú. Objasňuje sa tak štruktúra zločineckej skupiny a úloha súdnej osoby v nej. Zároveň je nevyhnutné uvedenie ďalších osôb, pri ktorých sa dôvodne predpokladá účasť na páchaní danej trestnej činnosti pre správne

kvalifikovanie trestnej zodpovednosti súdnej osoby. Z výrokovej časti alebo odôvodnenia je zrejmé, že tieto ďalšie osoby sú len obvinené, resp. trestne stíhané v samostatnom trestnom konaní, prípadne z nich musí vyplývať, že vina im ešte nebola právoplatne preukázaná (pozri rozsudky ESĽP z 27. 2. 2014 vo veci Karaman proti Nemecku, sťažnosť č. 17103/10, bod 68; z 25. 11. 2021 vo veci Mucha proti Slovensku, sťažnosť č. 63703/19, body 57 až 58 a 61; z 15. 2. 2024 vo veci Krátky proti Slovensku, sťažnosť č. 35025/20, bod 17).

13. Pokiaľ ide o názor sťažovateľov, že pre zachovania prezumpcie nevinny je nevyhnutné, aby na každom mieste v skutkovej vete, kde sa spomína ešte neodsúdená osoba, bolo zároveň explicitne uvedené, že jej vina ešte nebola preukázaná zákonným spôsobom a tak na ňu treba hľadiť ako na nevinnú, ústavný súd uvádza: Je zrejmé, že sťažovatelia túto požiadavku vyvodili neprimerane účelovo z bodu č. 46 rozsudku SDEÚ C-377/18 (už citovaný), ktorý však zdôrazňuje len to, že žiadna časť rozhodnutia sa nesmie chápať ako predčasné potvrdenie viny, pričom už vynechali úvod, kde sa zvyrazňuje potreba skúmania daného rozhodnutia ako celku. Relevantná časť daného rozsudku SDEÚ pritom znie: „...*V tejto súvislosti je na účely preskúmania dodržania prezumpcie nevinny potrebné vždy analyzovať súdne rozhodnutie a jeho odôvodnenie ako celok a s prihliadnutím na osobitné okolnosti, za ktorých bolo prijaté. Ako na pojednávaní uviedla Komisia, akýkoľvek výslovný odkaz v určitých častiach súdneho rozhodnutia na neexistenciu viny spoluobvinených by bol zbavený svojho zmyslu, ak by sa ostatné časti tohto rozhodnutia mohli chápať ako predčasné potvrdenie ich viny.*“ Z toho jasne vyplýva, že odkazy na dosiaľ nepreukázanú vinu ďalších osôb sú len potvrdením rešpektovania prezumpcie ich nevinny.

14. Z časti skutkovej vety rozsudku o schválení dohody o vine a treste „... *spoločne s inými osobami, ktoré sú stíhané v iných trestných konaniach, kde bude samostatne rozhodované o ich vine, a to [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]...*“ je zrejmé, že o vine sťažovateľov dosiaľ nebolo rozhodnuté, čiže sa na nich hľadí ako nevinných vo vzťahu k danému skutku a ich uvedenie v skutkovej vete, prípadne odôvodnení je nevyhnutné z dôvodov, ktoré ústavný súd zhrnul už v bode č. 13 tohto uznesenia.

15. Ústavný súd uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 744/2016).

16. Ústavný súd už judikoval, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

17. Skutočnosť, že sa sťažovatelia s názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nie je sama osebe postačujúca na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého

obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup všeobecného súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V takom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

18. Ústavná sťažnosť vyjadruje všeobecnú nespokojnosť sťažovateľov so závermi, ku ktorým najvyšší súd dospel, čo nemožno v zmysle už uvedeného označiť za svojvoľné (arbitrárne). Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti jeho napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

19. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým postupom a uznesením a obsahom označených základných ľudských práv podľa ústavy, dohovoru a charty neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v nej uvedených stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu